

Оренда "схрещених ключів"

Клапка Джером Джером

Це історія про одного єпископа; таких історій чимало.

Якось у неділю у соборі св. Павла службу божу мав правити єпископ. Оскільки випадок цей був винятковий, усі благочестиві газети Англії відрядили до собору своїх спеціальних представників для звіту.

Одним із трьох тих репортерів був добродій такого поважного вигляду, що в ньому ніхто б і не признав газетяра. Його звичайно вважали за члена ради графства або принаймні за архidiaкона. Насправді, однак, він був людиною далеко не безгрішною і полюбляв джин. Мешкав він у Боу і в згадану неділю о п'ятій годині вирушив з дому до місця своєї роботи.

У сльотаву й непривітну надвечірню пору йти пішки від Боу до Сіті — річ не надто приємна, отож і невеликий був гріх, що дорогою наш репортер разів зо два заглядав до шиночків і підбадьорював себе чарочкою улюбленого напою. Опинившись поблизу собору, він побачив, що має в запасі ще двадцять хвилин — часу саме достатньо, щоб вихилити ще одну, останню чарку. У вузькому подвір'ї поряд із цвинтарем він помітив тихий шинок і, зайшовши туди, скрадливо прошепотів, нахилиючись над прилавком:

— Прошу вас, голубко, чарочку гарячого джину.

В голосі його бриніла смиренна гордість задоволеного своєю кар'єрою священнослужителя, а вся поведінка свідчила про бажання не привертати зайвих поглядів. Буфетниця, на яку його манери й зовнішність справили належне враження, кивнула на нього хазяїнові шинку. Хазяїн непомітно придивився до обличчя відвідувача, скільки його було видно між застібнутим до самого коміра пальтом і насунутим на очі капелюхом, і його пройняв подив, що такий статечний і скромний добродій знає про існування джину.

Однак подив подивом, а клієнта треба обслуговувати. Отож замовлене питво подали, і воно йому припало до смаку. Газетяр, як добрий знавець, відразу визначив, що джин чудовий. Цей джин йому так сподобався, що він вирішив не пропускати нагоди й замовив ще чарку. За другим заходом був, можливо, і третій. А далі репортер увійшов у собор, сів на лаву й наготував блокнот.

Під час відправи його опанувала та байдужість до всього земного, яку можуть навіяти лиш релігія або вино. Він чув, як добрий єпископ прочитав вірш із Біблії — тему, якій було присвячено сьогоднішню проповідь, — і відразу ж занотував собі його. Потім він почув: "По-шосте і останнє..." — і це теж занотував. А тоді придивився до своїх записів і вразився, де ж це поділись "по-перше" і т. д., аж до "по-п'яте" включно. Він так сидів і все дивувався, а тоді підвів голову й бачить, що публіка вже встає й готується виходити. Тільки тепер йому нарешті проясніло: то це він проспав найголовнішу частину проповіді?!

Що ж тепер було робити? Він був представник однієї з провідних клерикальних

газет. Цього-таки вечора йому треба було здати докладний звіт про відправу. Спіймавши за полу якогось церковнослужителя, він з тривогою запитав, чи єпископ ще в соборі. Служитель відповів, що той саме збирається виходити.

— Я мушу негайно його побачити! — схвильовано вигукнув газетяр.

— Неможливо,— похитав головою служитель.

Газетяр зовсім знетямився й закричав:

— Перекажіть єпископові, що покаятний грішник прагне поговорити з ним про сьогоднішню проповідь! Завтра буде пізно!

Служителя це зворушило, єпископа теж. Він погодився прийняти бідолаху.

Репортер зі слізьми на очах розповів єпископові всю правду, за винятком джину.

Він сказав, що він бідна людина й має погане здоров'я, що він півночі не спав і всю дорогу від Боу йшов пішки. Особливо налягав він на те, що коли не подасть звіту про відправу, це матиме катастрофічні наслідки для нього і його родини. Єпископа пройняв жаль. А ще ж йому хотілося, щоб звіт про його проповідь потрапив на сторінки газети.

— Сподіваюся, це буде вам наука і ви більше не заснете г. церкви,— поблажливо усміхаючись, сказав він.— На щастя, я захопив із собою свої нотатки і можу позичити їх вам, якщо ви обіцяєте поводитися з ними дуже дбайливо й повернути мені завтра рано вранці.

З цими словами єпископ розчинив і простяг репортеріві чепурненьку чорну шкіряну валізку, в якій лежав дбайливо згорнений у трубку рукопис.

— Краще візьміть його разом з валізкою,— додав єпископ.— Тільки не забудьте завтра якнайраніш принести мені одне й друге.

Коли репортер при світлі лампи в притворі заглянув у валізку, його опанувала просто неймовірна радість. Записи дбайливого єпископа були такі детальні й чіткі, що, власне, не поступалися перед звітом. Репортер мав у руках готовий матеріал! Він так зрадів, що вирішив ще причаститися джином і з цією метою рушив до згаданого вище закладу.

— У вас тут справді пречудовий джин,— звернувся він до буфетниці, вихиливши чарку.— А чи не наллете, голубко, ви мені ще одну?

Об одинадцятій годині хазяїн чемно, але твердо запропонував клієнтові вийти з шинку, і газетяр підвівся й за допомогою хлопчини-прислужника перетнув подвір'я. Коли репортер вийшов, хазяїн помітив біля того місця, де він сидів, акуратну чорну валізку. Оглянувши її з усіх боків, шинкар побачив під ручкою мідну пластинку з вигравіруваним на ній ім'ям і титулом власника. А всередині валізки лежав дбайливо скручений рукопис, і у верхньому його кутку стояли єпископові ім'я й адреса.

Хазяїн вражено присвиснув і, втупивши у валізку вирячені очі, довго стояв над нею. Тоді надів пальто, взяв валізку і, пирскаючи сміхом, вийшов. По той бік подвір'я було помешкання каноніка, що жив при соборі; отож до нього й подзвонив шинкар.

— Перекажіть містерові ***,— звернувся він до служниці,— що мені треба його бачити. Я б не турбував його такої пізньої пори, але справа вкрай важлива.

Гостя провели на другий поверх. Там він тихо причинив за собою двері й

шанобливо кахикнув.

— Отже, що сталося, містере Пітерс? (назвімо шинкаря хоча б так) — запитав канонік.

— Сер,— відповів містер Пітерс, ретельно добираючи слова.— Я щодо цієї самої оренди. Я все-таки маю на вас, добродію, надію, що ви якось там улаштуєте, щоб вона була не на чотирнадцять років, а на двадцять один.

— Боже милостивий! — обурений канонік аж схопився з місця.— То це вас принесло об одинадцятій годині вечора, та ще й у неділю, щоб морочити мені голову своєю орендою?

— Ну, не тільки це, сер,— анітрохи не збентежившись, відповів містер Пітерс.— Я маю ще одну невеличку справу до вас, ось оцю.— І власник шинку поклав перед каноніком валізку, а тоді розповів усю пригоду з нею.

Канонік витріщився на гостя, а гість на каноніка.

— Це якесь непорозуміння,— промовив нарешті канонік.

— Ніякого непорозуміння,— заперечив містер Пітерс.— Я зразу, як його побачив, укмітив, що діло тут нечисте. До нас такі не заглядають, і я бачив, як він ховав лице. Коли це не наш єпископ — уважайте, що я нічого ніколи не тямлю в єпископах, це я вам кажу. Та й ось же його валізка і його проповідь.

Містер Пітерс схрестив руки на грудях і чекав, що скаже канонік. Той сидів і міркував. Що ж, в історії церкви таке траплялося, і в нинішній пригоді нема нічого неймовірного.

— Хто-небудь, крім вас, знає про цю пригоду?

— Жодна жива душа,— відказав містер Пітерс.— Поки що.

— Я гадаю, містере Пітерс... Гадаю, що нам пощастить продовжити вашу оренду до двадцяти одного року.

— Щиро вам дякую, сер,— сказав містер Пітерс і вийшов.

Наступного ранку канонік прибув до єпископа й виклав перед ним валізку.

— А-а, отже, це він передав її через вас,— весело промовив єпископ.

— Так, сер,— відповів канонік.—Хвалити бога, що він приніс її саме мені. Я вважаю за свій обов'язок поінформувати ваше преосвященство, що мені відомі обставини, за яких ви залишили цю валізку.

Єпископ трохи ошелешено засміявся, побачивши докірливий погляд каноніка.

— Може, й справді мені не слід було так робити,— примирливо сказав він канонікові.— Але все добре, що добре кінчається,— і єпископ знов засміявся.

Канонік не витримав.

— Ох, сер! — запально вигукнув він.— В ім'я творця... заради нашої церкви, прошу вас... благаю вас ніколи більш не допускатись такого!

В єпископі почав прокидатися гнів.

— Та в чому річ? Чого ви через якусь там дрібницю так розходилися? — вигукнув він, але страдницький вигляд каноніка не дав йому говорити далі.— Як до вас потрапила ця валізка? — спитав єпископ.

— Мені її приніс власник "Схрещених ключів",— відповів канонік.— Учора ввечері ви забули її в його закладі.

Єпископ розтулив рота й важко осів у крісло. Трохи опам'ятавшись, він розповів канонікові, як усе було насправді, і бідолашний канонік досі силкується в це повірити.